

UCHWAŁA NR PR. 0007. 66. 2014
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
z dnia 27. MAR. 2014

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów na rok 2014

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.)

na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miasta Ruda Śląska

uchwała:

- § 1. Przyjąć Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów na rok 2014, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ruda Śląska.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Marek Kobierski

RADA MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Urząd Miasta Ruda Śląska
ul. Wolności 10
41-500 Ruda Śląska

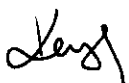
UZASADNIENIE

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013, Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej istnieje możliwość realizowania Programów Aktywności Lokalnej, także w roku 2014. Projektowany w niniejszej uchwale Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów obejmuje mieszkańców Starego Orzegowa i realizowany jest od 2012 r., uchwały nr PR.0007.60.2012 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 29.03.2012 r. Celem głównym Programu jest *Integracja społeczności lokalnej Orzegowa zagrożonej wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem biernych zawodowo klientów pomocy społecznej*. Środki na realizację Programu zostały zaplanowane w ramach projektu systemowego „Ruda Śląska - szansą dla wszystkich” na rok 2014 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013, Priorytetu VII, Działania 7.1, Poddziałania 7.1.1. Wkład własny został zabezpieczony w ramach budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Warunkiem kontynuowania realizacji Programu jest podjęcie uchwały przez Radę Miasta, zgodnie z podstawą prawną wskazaną w części wstępnej Uchwały.

Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów uwzględnia specyfikę tej dzielnicy. Diagnoza problemów społecznych przeprowadzona przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pozwoliła dostosować Program do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej. Dotychczas mieszkańcy Orzegowa aktywnie uczestniczą w spotkaniach realizowanych w świetlicy PAL, podczas których rozwijają swoje zainteresowania i spędzają aktywnie czas. Organizowane są także spotkania okolicznościowe, to jest śniadanie wielkanocne, spotkanie opłatkowe i inne. W Programie realizowane są działania mające na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym turnieje piłki nożnej, rozgrywki sportowe. Organizowane są wyjazdy integracyjne i wizyty studyjne oraz wyjścia do instytucji kultury. Uczestnicy biorą również udział w różnego rodzaju treningach i warsztatach podnoszących ich kompetencje społeczne, w tym z zakresu komunikacji społecznej, zastępowania agresji, profilaktyki uzależnień itp. Dotychczasowa realizacja PAL pozwoliła na zintegrowanie uczestników, wzmocnienie poczucia tożsamości i solidarności lokalnej. Z uwagi na powyższe uzasadniona jest dalsza realizacja niniejszego Programu w oparciu o powołany powyżej cel *Integracja społeczności lokalnej Orzegowa zagrożonej wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem biernych zawodowo klientów pomocy społecznej*.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Prezydent Miasta

Grażyna Dziędzic

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr PR.0004.66.2014

Rady Miasta Ruda Śląska

z dnia 27. MAR. 2014

Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Orzegów na 2014 rok

Ruda Śląska to miasto na prawach powiatu mieszczące się niemal w sercu Aglomeracji Górnośląskiej. Miasto Ruda Śląska ma charakter policentryczny, co wynika z faktu, iż spośród 11 dzielnic miasta większość była wcześniej odrębnymi miejscowościami. Sytuacja ta ma wpływ na rodzaje problemów społecznych występujących w społecznościach lokalnych (których granice pokrywają się w większości z granicami dzielnic), a także na przejawianą aktywność względem samoorganizowania się i przewyżniania życiowych trudności. Potencjał architektoniczny, demograficzny czy społeczny jest nie tylko bogactwem Miasta, ale również źródłem problemów i procesów dezintegracji.

Dzielnica Orzegów jest najdalej na północ wysuniętą dzielnicą Miasta Ruda Śląska. Dawniej samodzielna gmina, a w roku 1951 przyłączona do miasta Ruda, później zaś do Rudy Śląskiej jako jedna z dzielnic. Życie Orzegowa koncentrowało się wokół wydobycia węgla kamiennego, najpierw w kopalni „Król Dawid”, później w kopalni „Orzegów” i „Pawet”. Obecnie po przemyśle wydobywczym pozostało jedynie wspomnienie, a jednoznaczne określenie charakteru tej dzielnicy uniemożliwia jej dualizm. Stara część Orzegowa obecnie ma charakter głównie mieszkalny z podstawową infrastrukturą, natomiast kiedyś pełniła wiele funkcji zaspokajając wszystkie potrzeby mieszkańców, w tym m.in. potrzeby mieszkaniowe, edukacyjne, sportowo-rekreacyjne, bezpieczeństwa, religijne, kulturalne czy zdrowotne. Niepowtarzalne atuty wynikające z historii czy położenia geograficznego i aktywności obywatelskiej jej mieszkańców świadczą o potencjale tego miejsca i uzasadniają działania z zakresu rewitalizacji społecznej. Z kolei nowa część Orzegowa pełni wyjątkowo rolę tzw. „sypialni” i wymaga zabiegów integracyjnych z mieszkańcami starej części dzielnicy. Stary Orzegów ciągnie się od mostu graniczącego z dzielnicą Ruda wzdłuż ulic Bytomskiej, Królowej Jadwigi i Augusta Hlonda aż do ulicy Piasecznej, a z drugiej strony okolice ulice Bogustawskiego i Osiedle Powstańców stanowią nową część dzielnicy. Utrudnieniem jest brak prostego szlaku komunikacyjnego łączącego Osiedle Powstańców ze Starym Orzegowem. Dawniej Orzegów był miejscem prestiżowym, gdzie zamieszkiwała zamożna klasa robotnicza oraz przedstawiciele dozoru kopalń. W wyniku przemian społeczno - gospodarczych przelomu lat '80 i '90 XX w. dzielnica poniosła niepowetowane straty. Jedną z nich było znaczne zubożenie społeczności lokalnej Orzegowa, drugą natomiast fakt, iż w wyniku przekształceń własności duża ilość budynków przeszła pod zarządek administratora z miasta ościennego - Bytomia. Jak to często w takich przypadkach bywa budynki te zostały potraktowane po macoszemu, co między innymi doprowadziło do ich znacznej degradacji, a w niektórych przypadkach nawet

konieczności rozbiórki. Z różnych przyczyn Orzegów utracił również wiele ze swoich zasobów, między innymi Dom Kultury i Oddział Szpitala Miejskiego. Zmiany te doprowadziły do roztrwonienia kapitału społecznego i pauperyzacji społeczności lokalnej. W chwili obecnej dzielnica liczy 7970 mieszkańców. Obszar oddziaływania niniejszego PAL, czyli Stary Orzegów zamieszkuje 4069. Głównymi problemami społeczności lokalnej są bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, które powodują, iż ok. 25% tamtejszej społeczności korzysta z pomocy MOPS. Ze świadczeń korzystają również rodziny wieloproblemowe, w których widoczne jest zjawisko dziedziczenia biedy i zagrożenia wykluczeniem społecznym. Obszar interwencji skupia się wokół kościoła rzymskokatolickiego p.w. św. Michała Archanioła, który w chwili obecnej stanowi główne centrum życia społecznego tej dzielnicy. Należy nadmienić, że społeczność mierzy się z trudnościami poprzez próby samoorganizacji. Wokół wspomnianej parafii powstały grupy oazowa oraz modlitwne, a także funkcjonuje Towarzystwo Przyjaciół Orzegowa. Wysiłki te zasługują na wsparcie w budowaniu głębszych relacji społecznych, zarówno na poziomie organizacji, jak i na poziomie samych mieszkańców. Faktem niezaprzeczalnym jest, że Orzegów posiada swoją tożsamość, do której można się odwoływać budując nowe relacje. Wsparcia wymaga budowa charakteru dzielnicy oraz jej wizerunku. Sprzyjającymi okolicznościami są liczne inicjatywy realizowane na rzecz wdrożenia partycypacyjnego modelu rewitalizacji dzielnicy. Za przykład mogą tutaj posłużyć zrealizowane w roku 2011 warsztaty Charette. W Orzegowie działa wiele instytucji, które mogą aktywnie się przyczynić do poprawy jakości życia w tym miejscu. Działa tam Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Rudzie Śląskiej, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych i Ogólnokształcących, Szkoła Policealna dla Dorosłych, Gimnazjum nr 4, Szkoła Podstawowa nr 6, Szkoła Podstawowa nr 36. Z nie wspomnianych wcześniej zasobów warto zwrócić uwagę na siedzibę Związku Emerytów i Rencistów, Dom Pomocy Społecznej, Zakład Opiekuńczo - Leczniczy, Halę Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, Klub Sportowy „Zryw” Orzegów. Nie należy zapominać o lokalnych przedsiębiorcach, którzy w dużym stopniu są zaangażowani w rozwój dzielnicy oraz właścicielach kamienic i wspólnotach mieszkaniowych, których ilość stale rośnie. Skoordinowanie działań mających na celu poprawę jakości życia w dzielnicy, edukację i wzrost aspiracji jej mieszkańców/nek daje możliwość skutecznej i trwałej zmiany w Orzegowie.

Cel główny:

Integracja społeczności lokalnej Orzegowa zagrożonej wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem biernych zawodowo klientów pomocy społecznej.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost aspiracji uczestników/czek Programu Aktywności Lokalnej.
2. Wzrost umiejętności i kompetencji umożliwiających zaspokojenie aspiracji uczestników/czek Programu Aktywności Lokalnej.
3. Wzrost aktywności społecznej uczestników/czek Programu Aktywności Lokalnej.

Ocena zasobów niezbędnych do realizacji PAL

Niniejszy program został przygotowany z myślą o zaspokojeniu bieżących potrzeb społeczności lokalnej Orzegowa, a jego realizację ułatwią istniejące tam zasoby instytucjonalne i społeczne. Zgodnie z zasadami przygotowywania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013 PAL skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska, mieszkających na pewnej przestrzeni, obejmującej obszar części dzielnicy.

Głównymi inicjatorami i realizatorami działań podejmowanych w ramach niniejszego Programu są osoby, które podpisały umowę uczestnictwa w PAL, ich otoczenie oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej i skupiające jej członków.

Głównym współrealizatorem działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, a odpowiedzialność za właściwą realizację działań ponosi Dział Realizacji Projektów, w ramach którego działają animatorzy społeczności lokalnej.

Orzegów dysponuje dosyć bogatym zapleczem instytucjonalnym, a siedzibę Programu stanowią specjalnie w tym celu wynajęte pomieszczenia przy parafii w centrum Starego Orzegowa. Działają tam szkoły różnego szczebla (wymienione we wstępie), Dom Pomocy Społecznej, Zakład Opiekuńczo - Leczniczy, Związek Emerytów i Rencistów, liczne koła parafialne przy parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Michała Archanioła, Rejon Eksploatacji Budynków Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., remiza Straży Pożarnej, KS „Zryw” Orzegów, Hala Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej, Żłobek, Towarzystwo Przyjaciół Orzegowa oraz liczni drobni przedsiębiorcy prowadzący punkty handlowo-produkcyjne, a także właściciele kamienic i wspólnoty mieszkaniowe.

Opis planowanych działań i metody realizacji

1. Dla realizacji celu szczegółowego „Wzrost aspiracji uczestników/czek Programu Aktywności Lokalnej” podjęte zostaną następujące działania:
  - 1.1. Zorganizowanie i przeprowadzenie dwóch wizyt studyjnych uczestników PAL w miastach, gdzie realizowane są podobne programy.
2. Dla realizacji celu szczegółowego „Wzrost umiejętności i kompetencji umożliwiających zaspokojenie aspiracji uczestników/czek Programu Aktywności Lokalnej” podjęte zostaną następujące działania:
  - 2.1. Zorganizowanie i przeprowadzenie treningów umiejętności społecznych zgodnych z potrzebami i oczekiwaniami uczestników Programu.
  - 2.2. Zorganizowanie i prowadzenie punktu pomocy rzeczowej dla mieszkańców Orzegowa.
  - 2.3. Prowadzenie poradnictwa indywidualnego i grupowego mającego na celu wspieranie inicjatyw oddolnych przygotowujących społeczność lokalną na wdrożenie programu rewitalizacji dzielnicy.

- 2.4. Zapewnienie pracy socjalnej dla uczestników PAL poprzez zatrudnienie pracowników socjalnych bezpośrednio realizujących projekt systemowy.
3. Dla realizacji celu szczegółowego „Wzrost aktywności społecznej uczestników/czek Programu Aktywności Lokalnej” podjęte zostaną następujące działania:
- 3.1. Podpisanie aneksów do umów kontynuujących uczestników oraz nowych umów uczestnictwa w PAL z mieszkańcami i mieszkankami obszaru interwencji.
- 3.2. Najem pomieszczeń dla potrzeb PAL, gdzie zorganizowana zostanie siedziba Programu oraz miejsce spotkań społeczności lokalnej.
- 3.3. Zorganizowanie i przeprowadzenie ligi podwórkowej piłki nożnej dla dzieci i młodzieży z terenu Orzegowa.
- 3.4. Zorganizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży z obszaru objętego PAL w okresie wakacji letnich.
- 3.5. Zorganizowanie i przeprowadzenie cyklu spotkań społeczności lokalnej w wynajętych pomieszczeniach.
- 3.6. Zorganizowanie i przeprowadzenie kół zainteresowań dla wszystkich grup wiekowych w zależności od zgłaszanych potrzeb.
- 3.7. Zorganizowanie i przeprowadzenie wyjazdu integracyjno - edukacyjnego dla uczestników PAL.
- 3.8. Zorganizowanie i przeprowadzenie obchodów Europejskiego Dnia Sąsiada.

Harmonogram

Lp.	Działanie	Termin
1.	Zorganizowanie balu karnawałowego ze społecznością lokalną	I kwartał 2014
2.	Prowadzenie spotkań animacyjnych ze społecznością lokalną	I - IV kwartał 2014
3.	Organizacja obchodów świąt Wielkiej Nocy ze społecznością lokalną	II kwartał 2014
4.	Obchody Dnia Rodziny	II kwartał 2014
5.	Obchody Europejskiego Dnia Sąsiada we współpracy z NGO	II kwartał 2014
6.	Przeprowadzenie dwóch wizyt studyjnych na osiedlach, gdzie realizowane są Programy Aktywności Lokalnej	II - III kwartał 2014

7.	Przeprowadzenie rozgrywek podwórkowej ligi piłki nożnej dla dzieci i młodzieży	II - IV kwartał 2014
8.	Przeprowadzenie wyjazdu edukacyjno - turystycznego dla uczestników PAL	III kwartał 2014
9.	Zorganizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu w okresie wakacyjnym dla dzieci i młodzieży	III kwartał 2014
10.	Organizacja spotkań nt. rewitalizacji Orzegowa	II - IV kwartał 2014
11.	Zorganizowanie treningów umiejętności społecznych	III - IV kwartał 2014
12.	Prowadzenie punktu pomocy rzeczowej dla mieszkańców Orzegowa	I - IV kwartał 2014
13.	Zorganizowanie Wigilii Bożego Narodzenia w społeczności lokalnej	IV kwartał 2014
14.	Pozyskiwanie sponsorów działań na terenie Orzegowa	I - IV kwartał 2014
15.	Prowadzenie poradnictwa indywidualnego i grupowego	II - IV kwartał 2014
16.	Organizowanie spotkań kół zainteresowań (w zależności od zgłaszanych potrzeb)	III - IV kwartał 2014
17.	Podsumowanie realizacji PAL i jego zakończenie	IV kwartał 2014

Przewidywane rezultaty

1. Wzrost integracji społecznej mieszkańców Orzegowa.
2. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców dzielnicy.
3. Wzrost współpracy instytucji w realizacji działań na terenie dzielnicy.
4. Wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców Orzegowa.
5. Wzrost tożsamości lokalnej mieszkańców Orzegowa.
6. Poprawa potencjalnego wizerunku dzielnicy.
7. Wzrost świadomości i aktywny udział mieszkańców w procesie rewitalizacji.

Ewaluacja

Badanie skuteczności PAL będzie przeprowadzane na bieżąco poprzez kwestionariusz ankiety.

Uzasadnienie realizacji programu

Społeczność lokalna Orzegowa jest obecnie społecznością poszukującą swojej tożsamości i funkcji w obecnym kształcie Rudy Śląskiej. Mimo pewnego stopnia zorganizowania brakuje jej koordynacji działań mających na celu wypracowanie spójnego planu działania na rzecz dzielnicy. Niezbędne jest także wsparcie tej części społeczności lokalnej, która jest najbardziej zagrożona wykluczeniem społecznym, w tym wyłączona z uczestnictwa w procesach decyzyjnych dotyczących spraw dzielnicy oraz działań na rzecz poprawy wizerunku dzielnicy czy własnych warunków bytowych. Niniejszy Program Aktywności Lokalnej ma za zadanie aktywizowanie członków społeczności lokalnych (a także ich zorganizowanych grup) oraz ich integrację poprzez wspólne działanie, które ma zaowocować wyższą jakością życia mieszkańców obszaru interwencji. Konieczne jest rozbudzanie w nich aspiracji, inicjatywy i mobilizowanie do działania, co umożliwi rozwój tej społeczności. PAL dzięki pozyskanym środkom unijnym zapewnia działania, które mają na celu wyposażenie uczestników Programu w niezbędne do skutecznej samoorganizacji kompetencje i umiejętności społeczne. Wynika to z konieczności oddolnej realizacji usług społecznych, które w tej formie są najbardziej efektywne i najpełniej zaspokajają potrzeby.

Sposób finansowania programu (źródła finansowania)

Realizacja niniejszego Programu Aktywności Lokalnej w całości ujęta została w projekcie systemowym „Ruda Śląska - szansą dla wszystkich” na rok 2014, współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013, Priorytetu VII, Działania 7.1, Poddziałania 7.1.1. Wkład własny zaplanowany został w ramach budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

WICEPRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Marek Koblerski